

LAKIALOITE 121/2005 vp

Laki opintotukilain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään, että opiskelijan vapaan tulon rajoja korotetaan kymmenellä prosentilla, minkä jälkeen ne vuonna 2007 sidotaan

elinkustannusindeksiin. Opiskelijan, jolla on huollettavanaan alaikäisiä lapsia, vapaan tulon rajaa korotetaan muita korkeammaksi.

PERUSTELUT

Nykyisessä opintotukijärjestelmässä jokaiselle opiskelijalle lasketaan vapaa tulo eli vuosituloraja kalenterivuoden aikaisten tukikuukausien ja tuettomien kuukausien lukumäärän perusteella. Jos tulot ovat yhtä suuret tai pienemmät kuin vapaan tulon määrä, tulot eivät vaikuta opintorahaan tai asumislisään. Opiskelija saa ansaita vapaasti tällä hetkellä 505 euroa opintotukikuukautta kohden ja 1 515 euroa jokaista tuetonta kuukautta kohden.

Koska opintotuen taso ei riitä kattamaan opiskelijoiden toimeentuloa, on opiskeluaikainen työssäkäynti varsin yleistä. Kansaneläkelaitoksen (Kela) opiskelijatutkimuksen (v. 2003) mukaan yli puolet opiskelijoista käy töissä lukukauden aikana toimeentulonsa turvatakseen. Valtaosalla työtulot täydentävät riittämätöntä opintotukea.

Elinkustannusten ja varsinkin vuokratason nousu on ajanut opiskelijat taloudelliseen patti-tilanteeseen, jonka vuoksi he usein joutuvat rahoittamaan opintojaan käymällä töissä. Työ on yleensä luonteeltaan kausittaista ja osapäiväis-

tä, jolloin tulorajan määrittelemisen etukäteen aiheuttaa ongelmia. Kela on suorittanut vuoden 2003 tulovalvonnan opintotukea saavien opiskelijoiden kohdalla, ja sen mukaan 31 390 opiskelijan vuositulot ylittivät vuositulorajan.

Koska vapaan tulon raja on varsin alhainen, on opintotuen takaisinperintä todella yleistä ja vaatii runsaasti aikaa opintotukiviranomaisilta ja opiskelijoilta itseltään. Nostamalla tulorajaa voitaisiin välttää ainakin osa takaisinperintätapauksista. Nykyiset vapaan tulon rajat ovat tulleet voimaan vuonna 1998 ja ovat vuosien kuluessa jääneet jälkeen elinkustannusten ja palkkojen kehityksestä.

Jotta seitsemän vuotta sitten viimeksi korotetut vapaan tulon rajat vastaisivat paremmin nykyisiä elinkustannuksia, ehdotamme, että vapaan tulon rajoja korotetaan noin 10 prosentilla. Jatkossa ne vuonna 2007 sidotaan elinkustannusindeksiin, jolloin ne pysyvät kustannuskehityksessä mukana. Tulorajat olisivat 555 euroa niiltä kuukausilta, joilta opiskelija nostaa opintotukea, ja 1 666 euroa työssäolokuukausilta.

Vaikka kokoomus kannustaa opiskelijoita opiskelemaan tehokkaasti, haluamme myös mahdollistaa lasten saamisen opiskeluaikana. Nämä asiat eivät ole ristiriidassa, kyse on lähinnä mahdollisuuksista turvata toimeentulo. Nyt opiskelijat ovat työttömien jälkeen suurin toimeentulo-ongelmista kärsivä väestöryhmä. Olisikin perusteltua nostaa opiskelevan vanhemman vapaan tulon rajaa hieman muita korkeammaksi, koska perheen toimeentulosta vastaami-

nen vaatii suurempia tuloja. Opiskelijan, jolla on yksi tai useampia huollettavia lapsia, vapaan tulon raja olisi opintotukikuukautta kohden sata euroa muita korkeampi eli 655 euroa ja työssäolokuukausilta 1 966 euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

opintotukilain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laeissa 920/1997 ja 345/2004, seuraavasti:

17 §

Opiskelijan omien tulojen vaikutus opintorahan ja asumislisään

Opiskelijalla voi olla opintorahan lisäksi muita veronalaisia tuloja ja toimeentulon turvaamiseen tarkoitettuja apurahoja kalenterivuodessa määrä, jota kutsutaan vapaaksi tuloksi. Opiskelijan, jolla on alaikäisiä huollettavia lapsia, vapaan tulon raja on muita korkeampi. Ulkomaiseen opiskelijavaihtoon tarkoitettuja opintotukea täydentäviä apurahoja ei oteta huomioon.

Vapaa tulo lasketaan siten, että opiskelijalla voi olla tuloa:

- 1) 555 euroa jokaista kuukautta kohden, jolta hän on saanut opintorahaa tai asumislisää;
- 2) 1 666 euroa jokaista kuukautta kohden, jolta hän ei ole saanut opintorahaa tai asumislisää;
- 3) 655 euroa jokaista kuukautta kohden, jolta hän on saanut opintorahaa tai asumislisää, jos hänellä on huollettavia lapsia; sekä
- 4) 1 966 euroa jokaista kuukautta kohden, jolta hän ei ole saanut opintorahaa tai asumislisää, jos hänellä on huollettavia lapsia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2006.

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 2005

Ben Zyskowicz /kok
Eero Akaan-Penttilä /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok

Kaarina Dromberg /kok
Leena Harkimo /kok
Pertti Hemmilä /kok

Hanna-Leena Hemming /kok
Anne Holmlund /kok
Jyri Häkämies /kok
Marjukka Karttunen /kok
Jyrki Katainen /kok
Jari Koskinen /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Esko Kurvinen /kok
Jere Lahti /kok
Kalevi Lamminen /kok
Jouko Laxell /kok
Suvi Lindén /kok
Marjo Matikainen-Kallström /kok
Olli Nepponen /kok
Tuija Nurmi /kok
Heikki A. Ollila /kok
Reijo Paajanen /kok

Maija Perho /kok
Lyly Rajala /kok
Paula Risikko /kok
Martin Saarikangas /kok
Petri Salo /kok
Sari Sarkomaa /kok
Kimmo Sasi /kok
Arto Satonen /kok
Timo Seppälä /kok
Juhani Sjöblom /kok
Marja Tiura /kok
Irja Tulonen /kok
Raija Vahasalo /kok
Jan Vapaavuori /kok
Ahti Vielma /kok
Jari Vilén /kok
Lasse Virén /kok